

Innst. 202 S

(2009–2010)

Innstilling til Stortinget fra familie- og kulturkomiteen

Prop. 72 S (2009–2010)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om samtykke til godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 147/2009 av 4. desember 2009 om innlemmelse i EØS-avtalen av rådsdirektiv 2004/113/EF om likebehandling av kvinner og menn ved tilgang til varer og tjenester

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Bakgrunn

Ved EØS-komiteens beslutning nr. 147/2009 av 4. desember 2009 ble vedlegg XVIII om helse og sikkerhet på arbeidsplassen, arbeidsrett og lik behandling av kvinner og menn til EØS-avtalen, endret. Endringen ble gjort for å innlemme rådsdirektiv 2004/113/EF av 13. desember 2004 om likebehandling av kvinner og menn ved tilgang til varer og tjenester.

Beslutningen i EØS-komiteen ble fattet med forbehold om Stortingets samtykke til godkjenning, da gjennomføringen i norsk rett nødvendigvis gjør lovvedtak, jf. Grunnloven § 26 annet ledd.

1.2 Generelt om direktivet

De grunnleggende menneskerettigheter nedfeller rett til likhet for loven og beskyttelse mot diskriminering av alle mennesker. Formålet med direktivet er å bekjempe forskjellsbehandling på grunn av kjønn ved tilgang på varer og tjenester.

Rådsdirektiv 2004/113/EF er et likestillingsdirektiv som gjelder utenfor arbeidslivets område. Direktivet gir regler om likebehandling av kvinner og menn ved tilgang til varer og tjenester.

1.3 Nærmere om direktivet

Direktivet kommer til anvendelse på alle personer som leverer varer og tjenester som er tilgjengelige for offentligheten, både privat og offentlig sektor, og som tilbys utenfor privat- og familielivet. Direktivet kommer bare til anvendelse på forsikringer og pensjoner som er private og frivillige og uavhengig av ansettelsesforhold. Direktivet kommer ikke til anvendelse på media, reklame eller utdanning eller ved ansettelse eller erverv.

Direktivet nedfeller et forbud mot diskriminering. Begrepet diskriminering omfatter direkte og indirekte diskriminering, trakassering og instruks om å diskriminere. Direktivet gir adgang – men ikke plikt – til positiv særbehandling som skal motvirke eller kompensere for ulemper på grunn av kjønn. Videre skal medlemsstatene innføre vern mot gjengjeldelse for personer som fremmer klager over brudd på rettighetene etter direktivet.

Direktivet er et minimumsdirektiv, og medlemsstatene kan opprettholde eller innføre gunstigere bestemmelser. Gjennomføring av direktivet i nasjonal lovgivning skal ikke medføre svekkelse av allerede eksisterende vilkår på gjeldende område i medlemsstaten.

Fristen for gjennomføring av direktivet i nasjonal rett er 30. juni 2010.

Etter forsikringsvirksomhetsloven skal forsikringsselskapene påse at selskapets premier vil stå i rimelig forhold til den risiko som selskapet overtar. Dersom det foreligger statistiske og aktuariemessige data som blant annet viser at risikoen er vesentlig forskjellig for kvinner og menn, skal forsikringsselskapene derfor som utgangspunkt benytte kjønn som faktor ved beregning av premie.

Forsikringsvirksomhetsloven antas her å være i samsvar med kravene i unntaksbestemmelsen som er

gitt i direktivets artikkel 5, om at kjønn kan benyttes som faktor ved premieberegning dersom den er en vesentlig forklaringsvariabel for forsikringsrisikoen. Men for å sikre at det ikke er tvil om at bruk av kjønn som beregningsfaktor i livsforsikring fortsatt skal være tillatt etter norsk rett, jf. unntaksbestemmelsen i direktivet, vil det bli foreslått å ta inn en eksplisitt bestemmelse i forsikringsvirksomhetsloven om dette.

Finansdepartementet vil fremme en egen proposisjon til Stortinget med de nødvendige endringer i forsikringsvirksomhetsloven.

Det fremgår av proposisjonen at innlemmelse av direktivet om likebehandling av menn og kvinner ved tilgang til varer og tjenester i EØS-avtalen vil bidra til å styrke arbeidet med å fremme likebehandling av kvinner og menn.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Gunn Karin Gjul, Gunn Olsen, Kåre Simensen og Arild Stokkan-Grande, fra Fremskrittspartiet, Solveig Horne, Øyvind Korsberg og Ib Thomsen, fra Høyre, Linda C. Hofstad Helleland og Olemic Thommessen, fra Sosialistisk Venstreparti, Gina Knutson

Barstad, fra Senterpartiet, Christina Nilsson Ramsøy, og fra Kristelig Folkeparti, Øyvind Håbrekke, slutter seg til regjeringens forslag om innlemmelse av direktivet om likebehandling av kvinner og menn ved tilgang til varer og tjenester.

3. Utenriks- og forsvarskomiteens merknader

Utkast til innstilling har vært forelagt utenriks- og forsvarskomiteen, som i brev av 24. mars 2010 slutter seg til innstillingen.

4. Komiteens tilråding

Komiteen viser til sine merknader og proposisjonen, og råder Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget samtykker i godkjenning av EØS-komiteens beslutning nr. 147/2009 av 4. desember 2009 om innlemmelse i EØS-avtalen av rådsdirektiv 2004/113/EF om likebehandling av kvinner og menn ved tilgang til varer og tjenester.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 25. mars 2010

Gunn Kari Gjul

leder

Kåre Simensen

ordfører